

VALLØ STIFT

Ture i Slotspark, Dyrehave og Purlund.

VALLØ

Valløs historie kendes tilbage til 1300-tallet. Godset har gennem tiderne været ejet af kendte adelslægter, indtil det i 1708 blev købt af Frederik IV, som skænkede det til sin gemalinde til venstre hånd, den senere dronning Anna Sophie Reventlow.

Efter kongens død i 1730 forvistes Anna Sophie til Clausholm, og den nye konge Christian VI overdrog Vallø Gods til sin dronning Sophie Magdalene.

Dronningen oprettede 28. november 1737 Vallø Stift som en selvejende institution. Stiftets oprindelige fundats havde som hovedformål at hjælpe og understøtte ugifte døtre af dansk adel, såfremt de var indskrevet i Stiftet. Herudover skulle Stiftet udøve omfattende socialt arbejde i lokalsamfundet.

Ved fundatsændring i 1976 ophørte mulighed for indskrivning. Indskrevne stiftsdamer bevarede dog hidtidige rettigheder. I henhold til ny fundats er Vallø Stifts formål "at virke til fremme af almenvelgørende og almennyttige øjemed".

Vallø Stifts erhvervsvirksomhed omfatter drift af 2900 ha skov, 1300 ha landbrug, en campingplads med 435 enheder samt udlejning af boliger m.m. Stiftet har ca. 30 medarbejdere.

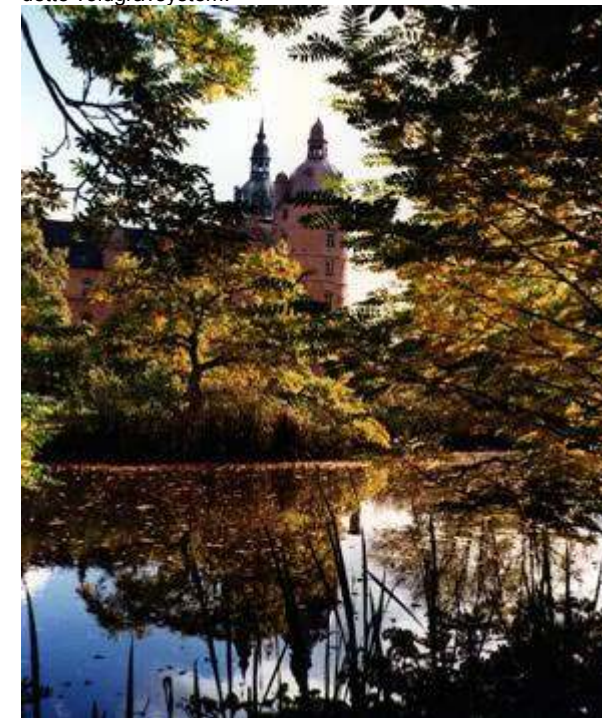
Vallø Slot er opført af Mette Rosenkrantz, som i 1586 afsluttede bygningsværket med vest- og sydfløj og de 2 karakteristiske tårne. De øvrige fløje blev opført i 1600- og 1700-tallet. I 1893 brændte Slottet, men ydermurene modstod ilden og kunne fortsat danne de ydre rammer ved genopbygningen i perioden 1894-1904.

PARKEN

(Gul tur 2 km - 3/4 time)

Vallø Slotspark's historie går tilbage til 1500-tallet, men det er først i 1737, der foreligger en plan over parken. Efter denne fremtræder parken i fransk stil med alléer og voldgrave omgivet af blomsterparterier. I årene 1830-50 fandt der en omlægning sted, hvor de fleste blomsterparterier blev sløjfet og udlagt i græsplæner. Samtidig plantedes en del sjældne træarter i området, og parken blev således præget af den moderne engelske stil. I midten af 1800-tallet blev en del af det ydre voldgravssystem opfyldt. Parkens damme er således rester af dette voldgravssystem.

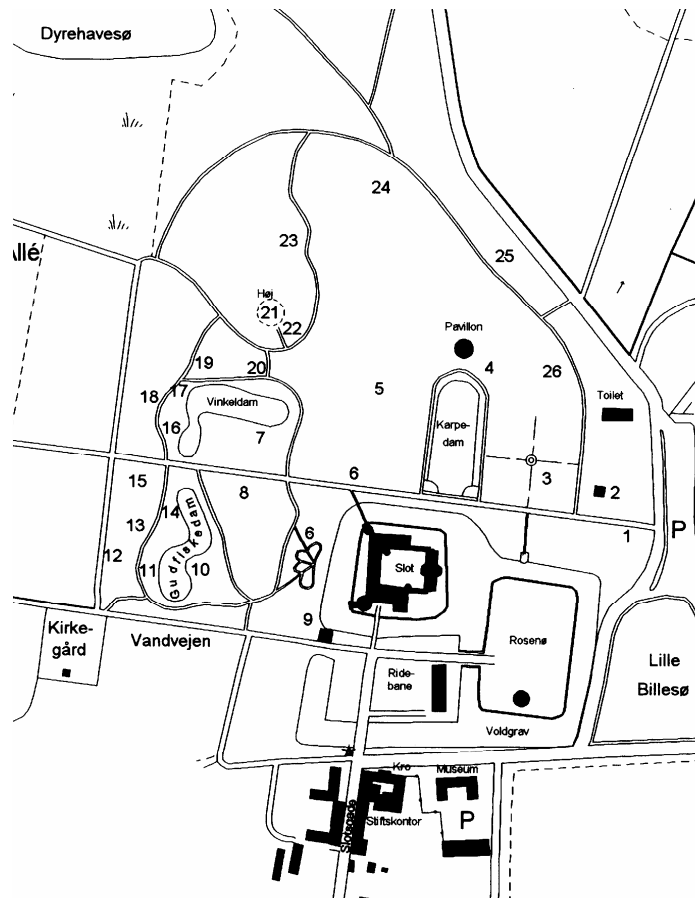
Efter Slottets genopbygning i 1904 blev parken renoveret og yderligere omlagt, således at den i store træk fik det udseende, den har i dag. Det landskabelige element blev mere udtalt med store græsflader, og med sin akse mod nord får parken en naturlig overgang til det omliggende Dyrehave- og Skovområde. Der foregår til stadighed en fjernelse af gamle udlevede træer, såvel som plantning af nye. I 1986 blev en gruppe af 250-årige lindetræer omkring Karpedammen udskiftet med nye lindetræer. Lindeallé-stykket fra hovedindgang til Karpedam blev fornyet i 1991.

I perioden 1960-68 blev der i parkens græsarealer arrangeret blomsterløgudstilling hvert forår med mere end 1 million blomstrende tulipaner og andre løgvækster.

Parkens areal udgør ca. 15 ha.

1. **Linde allé.** Denne allé af kejsrerlind (*Tilia vulgaris* var. *palida*) plantet 1991 erstatter en tidligere lindeallé. Alléen fortsætter gennem Dyrehaven som en kastanieallé.
2. **Ishus.** Huset blev oprindeligt benyttet som ishus og senere som vildthus for Slottets husholdning.
3. **Blegepladsen** med mindsten for greve Christian Moltke, Lystrup, Kurator for Vallø Stift 1893-1918. Mindsten rejst 1942.
4. **Lindetræer** (*Tilia parviflora*). Disse lindetræer blev i vinteren 1903, da de var 160 år gamle, flyttet fra den øst-vest gående allé. Flytningen blev foretaget uden hjælp af maskiner.
5. **Tulipantræ** (*Liriodendron tulipifera*) plantet 1843.
6. Tidligere **rosenbed.**
7. **Rabarberpoppel** (*Populus lasiocarpa*) plantet 1935.
8. **Stilkeg** (*Quercus robur*). Denne gamle eg er ca. 350 år.
9. **De 6 lindetræer** er rester af en palisadeallé. En palisadeallé er en allé, der er formklippet både på siderne og på toppen. Denne "klipning" blev foretaget med en sabel.
10. **Hængeeg** (*Quercus robur* var. *pendula*) plantet 1862.
11. **Hængebøg** (*Fagus silvatica* var. *pendula*) plantet 1846.
12. **Taks** (*taxus baccata*). Disse takstræer blev plantet først i 1700-tallet og er i dag nogle af de ældste taks i Danmark.
13. **Tempeltræ** (*Ginkgo biloba*) plantet 1938.
14. **Vingevalnød** (*Pterocarya caucasica*) plantet 1860.
15. **Amerikansk nåletræ** (*Calocedrus decurrens*).
16. **"Gul-ask"** (*Fraxinus excelsior* var. *aurea*) plantet 1860.
17. **Bregnebladet lind** (*Tilia platyphyllos* var. *aspleniifolia*).
18. **Duetræ** (*Davidia involucrata*).
19. **Douglasgran** (*Pseudotsuga taxifolia* var. *glauca*) plantet 1863.
20. **Parykbusk** (*Cotinus coggygria*) plantet 1848.
21. **Mindehøj.** Når man betragter højen på afstand fornemmer man, at der tidligere har været en "spiralgang" op ad højen. På vestsiden ses rester af stensætningen langs med gangens kant. Højen er en broncealderhøj.

22. **Rødgran med "slæbet"** (*Picea abies*) plantet 1843. Der stod tidligere et stort træ, hvis nederste grene har slået rod og sat topksud. Det er disse "aflæggere", der i dag udgør træerne. Man kan stadig se rester af modertræet.
23. **Mannaask** (*Fraxinus ornus*).
24. **Platantræer** (*Platanus acerifolium*) plantet 1900.
25. **Omorika gran** (*Picea omorica*).
26. **Frynseeg** (*Quercus cerris*).

DYREHAVEN

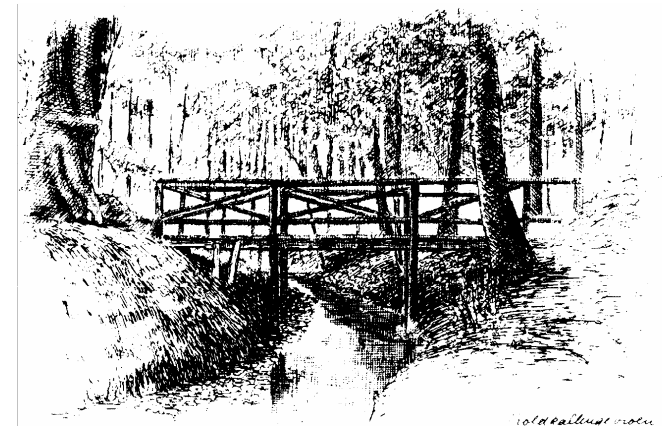
(Rød tur, 4 1/2 km - 1 1/2 time)

Vallø Dyrehave er karakteristisk ved sine 280 år gamle kastaniealléer, græssletter og skovenge samt forskellige typer træbevoksninger med gamle enkelttræer af både bøg og eg.

Kastaniealléerne kaster hvert efterår store mængder af hestekastanier, som i 1800-tallet udgjorde vinterfoder til en dåvildtbestand, som stod under hegn i Vallø Dyrehave.

Dyrehaveområdet, som er på ca. 60 ha, holdes udenfor egentlig skovdrift, men vedligeholdes som et smukt stykke natur, hvor mange gamle træer får lov at forfalde og dø. Dette giver levesteder for en rigt varieret flora og fauna. Der er således en stor bestand af hulrugende fugle, for eksempel ugler, hulduer, støer og spætmejsler.

Dyrehavesøerne er anlagt som et beskæftigelsesprojekt i 1878-80 under en arbejdsløshedsperiode.

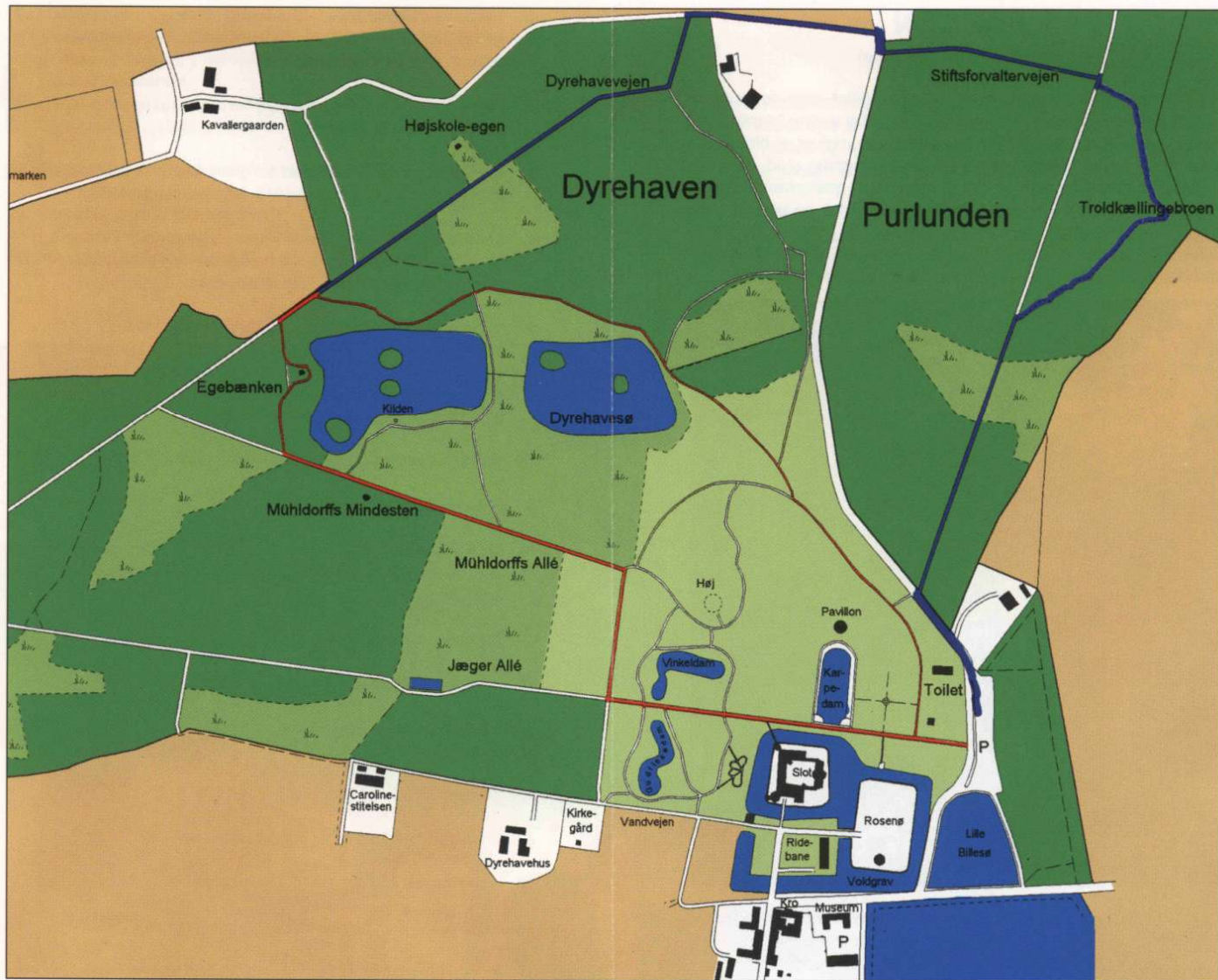
PURLUNDEN

(Blå tur, 6 km - 2 timer)

En del af den gamle bøgeskov i Purlunden er under foryngelse. Denne foregår som en selvforyngelsesproces, hvor der i den gamle bevoksning skabes lysforhold, således at de kastede frø kan spire og danne grundlag for en ny skov. Mange steder ses en opvækst af bøg, ær og ask.

For at vildtet året rundt kan finde naturlige skjulesteder plantes nåletræbevoksninger spredt i skoven.

Gennem Purlunden løber vand fra Dyrehavesøerne gennem skovgrøfter til Tryggvælde Å og derfra til Køge bugt.

Farveillustration:

- = Skov
- = Eng
- = Park
- = Agerjord
- = Vand

Pas på ! I Parken såvel som i Dyrehaven og Purlunden får gamle træer lov at blive stående. Derfor kan der være fare for nedfaldende grene. Al færdsel foregår på eget ansvar.

Udgivet af Vallø Stift.

Tegning: Thor Axelsen Drejer